

‘Jednom me zaustavio Karamarko, dvaput Zmajlović, ali da će me Čehok...’

danica.hr/jednom-me-zaustavio-karamarko-dvaput-zmajlovic-ali-da-ce-me-cehok

24. studenoga 2023.

20 GODINA EKOLOŠKE, POLITIČKE I PRAVOSUDNE KRIZE (7. DIO)

Objavljeno, 24. studenoga 2023. [Naše priče](#)

Foto: GORAN ŠTIMEC / Goran Habuš na prosvjedu u Zagrebu

AUTOR

Goran Štimec

Nije bilo vrata koja se Habušu nisu zatvorila tijekom njegova mandata. A kad mu Gradsko vijeće nije htjelo prihvatiti ni posljednji prijedlog rješenja, više nije birao riječi.

Nitko nije očekivao da bi cijena zbrinjavanja bala mogla koštati onoliko koliko je ispalo da će koštati. Početkom 2013. godine u Gradu su otvorene kuverte s pristiglim ponudama, a tamo upisane brojke bile su šokantne. Habušev koncesijski natječaj trebao je pokazati kakvo je pravo stanje na tržištu, a to “pravo stanje na tržištu” malo kome se moglo dopasti.

Prije samo godinu dana gradonačelnik **Goran Habuš** imao je, tvrdio je tako, sve dogovoreno s **Općinom Davor**. Prijevoz i odlaganje otpada na tamošnje odlagalište Bačanska koštalo bi **480 kuna** po toni. To je propalo, a za miniranje tog sporazuma Habuš je optužio **HDZ**, kojem je u tome trenutku na čelu **Tomislav Karamarko**. Sada, početkom 2013. godine, najjeftinija ponuda na koncesijskom natječaju koštati će Grad (za potpuno istu uslugu) **1003 kune!** Koliko je to povoljnije od uvjeta koje je **Varkom** imao na temelju inkriminiranog Božićnog ugovora iz 2008. godine (a on je, što nije nebitno, predviđao obradu otpada)? Otprilike 24 kune. (Da, postoji razlika u iznosu PDV-a, ali za Varkom PDV nije trošak, ali za Grad je!)

Šest ponuda pristiglo je na koncesijski natječaj. **T7 Grupa** ponovo se javila i ponudila je cijenu od 1.038 kuna po toni (cijenu treba računati s PDV-om, jer ga Grad ne može odbiti, tako da je nova cijena zapravo **1.297 kuna**), no uz mehaničko-biološku obradu otpada. Rok: 730 dana. No taj postupak nije bio ni predviđen natječajem, tražilo se ili odlaganje (D1) ili spaljivanje (D10).

Zajednica ponuditelja **Gorenje Surovina** Maribor, **Kemis-Termoclean** Zagreb i **E.ON Energy** iz Helmstedta u Njemačkoj nudila je spaljivanje bala u roku od 180 dana, po cijeni od **1.197 kuna**.

Slovačke tvrtke **Skladky Odpadu** i **DSC a.s.** iz Bratislave ponudile su cijenu od **1.123 kune**, a mogu bale i spaliti i odložiti.

Varaždinski **Univerzal** i tvrtka **EVN** iz Austrije ponudile su spaljivanje u roku od 365 dana, po cijeni od **1.112 kuna**.

Zajednica ponuditelja **Gradnja Sibinj** i **Ilidža Company Šamac** iz BiH ponudila je odlaganje bala u roku od 300 dana, a cijena po toni otpada bila je **1031 kunu**.

Zajednica ponuditelja **CE-ZA-R** Zagreb, **Komunalac Davor** i **Eko-Flor Plus Oroslavje** ponudila je najkraći rok i najmanju cijenu: 120 dana, **1.003 kune** (bez PDV-a 802,42 kune).

Ako se iznos najpovoljnije ponude pomnoži s procijenjenom količinom bala, ispada da Gradu treba gotovo 95 milijuna kuna! Habuš, naravno, ta proračunska sredstva nema osigurana u proračunu. Istovremeno i dalje računa na sufinanciranje od Fonda.

– Već smo razgovarali s Fondom za zaštitu okoliša i ostaje ugovoreno sufinanciranje koje je ranije dogovoreno u vezi tvornice za MBO. To znači da u trenutku kada ćemo imati potpisane nove ugovore možemo doći u Fond i tražiti da se stari ugovor raskine i sklopi novi o sufinanciranju – govorio je Habuš tada.

Varaždinske bale / Foto: Goran Štimec

Gradsko vijeće donosi odluku o koncesiji

Gradsko vijeće sve to amenuje **21. ožujka**. Odluka o odabiru je donijeta i ona **24. lipnja 2013.**, nakon svih riješenih žalbi, postaje izvršna. To je trenutak kad Grad ulazi u još jedan pravni posao vezan uz bale.

Dok se gradska vlast dopisuje s Fondom kako bi osigurala sufinanciranje za bale (aneksom na postojeći ugovor iz 2010. ili sklapanjem novog ugovora), na snagu stupa i **Zakon o održivom gospodarenju otpadom**. Od tada gospodarenje komunalnim otpadom više nije komunalna djelatnost. Stoga se taj posao više ne može obavljati putem koncesije.

Izbori i zaustavljanje balirke

No prvo su na redu lokalni izbori, održani u svibnju 2013. godine. **Goran Habuš** na vlasti je godinu i pol, a bale se nisu pomaknule ni za milimetar. Ipak, donošenjem odluke o dodjeli koncesije točno pred izbore, on na njih izlazi s naizgled gotovim rješenjem. Glavni oponent mu je **Marijan Cingula**, sveučilišni profesor, nezavisni kandidat – uz potporu HDZ-a. Rezultat je bio tijesan, Habuš pobjeđuje s 51:45.

Gradska vijećnica u Varaždinu / Foto: Facebook

Uskoro nakon izbora, s krajem srpnja, Grad **Univerzalu** daje koncesiju za novonastali otpad po cijeni od 640 kuna za tonu. Baliranje će tako napokon prestati, hrpa bala neće više rasti. Zadnja bala zamotana je i odložena u listopadu te godine.

Mnogo je političkih prijepora bilo i oko te odluke. No na kraju je odvoz otpada na odlagališta u druge dijelove Hrvatske funkcionirao toliko jednostavno, gledano iz perspektive građana, da se nužno postavlja pitanje zašto se ikada išta baliralo. Ta famozna crna kanta odvozi će se – bilo preko Univerzala, bilo kasnije preko Čistoće – na razna odlagališta (**Davor, Garešnica, Nova Gradiška, Vukovar, Piškornica...**) sve do današnjih dana. (Pritom su razinu selekcije na kućnom pragu Varaždinci povećali sa skromnih 17 posto 2015. godine na solidnih 46 posto u 2022. godini.)

Fond ne želi sufinancirati koncesiju

U lipnju 2013. godine, kada su riješene sve žalbe vezane uz koncesiju, Grad se javio Fondu za zaštitu okoliša kako bi se sklopio aneks onom starom ugovoru ili pak novi ugovor. Fond tada – sasvim suprotno onome što je Habuš javno govorio da je dogovoreno na sastancima – u dopisu od **25. studenog 2013.** odgovara da predloženi način zbrinjavanja **nije prihvatljiv!**

Glavni razlog koji je naveden bio je taj što je Fond imao ugovor s Općinom Davor o sanaciji tamošnjeg odlagališta u kojem je pisalo da tamo otpad smiju dovoziti samo općine i gradovi koje su koristile odlagalište do toga trenutka. Grad se u odgovoru Fondu pozvao na isti

pravilnik, budući da je u njemu pronašao iznimku koja bi se odnosila na odlagalište u Davoru. No to nije promijenilo stav Fonda.

Odlagalište Baćanska / Izvor: Živimo zajedno

Također, Fond se pozvao i na pravilnik o odlagalištima, u kojem stoji da se odložiti može samo prethodno obrađeni otpad. A bale to (najvećim dijelom) nisu bile.

Također su u Fondu zaključili da ne vrijedi više ni ugovor o sufinanciranju iz 2010. jer su se promijenili bitni elementi ugovora. U siječnju 2014. Fond će jednostrano raskinuti taj ugovor. Ipak, spremnost na sufinanciranje nije prestala. Grad je trebao podnijeti novi zahtjev za sufinanciranjem, uz popratnu dokumentaciju.

Zmajlović pokušava riješiti bale

Ne samo da je tada Fond napismeno rekao da neće moći sufinancirati zbrinjavanje bala po koncesiji, nego Ministarstvo odlučuje preuzeti ingerenciju nad balama! Ono inspekcijsko rješenje, koje se vuče još od 2007. godine, predviđalo je prisilno izvršenje zbrinjavanja uz naplatu cijelog troška Varkomu. Ministru **Mihaelu Zmajloviću** učinilo se da je baš sada pravo vrijeme za to i početkom prosinca 2013. o tome obavještava varaždinsku komunalnu tvrtku.

Mihael Zmajlović, bivši ministar / Foto: Facebook

Ali je i najavio da bi Fond ipak mogao sudjelovati u financiranju sanacije odlagališta, kao što sudjeluje u drugim sanacijama. Na koji način, nije objasnio.

– Ponuditelji će, po svemu sudeći, biti sigurno izvan zemlje jer u Hrvatskoj, ma što se pričalo, ne postoje kapaciteti za obradu ove količine otpada u prihvatljivim rokovima – najavio je Zmajlović izvoz otpada kao opciju.

I on je, kao i prijašnja ministrica **Mirela Holy**, odbacila mogućnost da se bale obrade u MBO-u, no iz drugih razloga – ovoga puta zato što tvornica još nema potrebne dozvole.

– Ako i u nekom trenutku ishode uporabnu dozvolu, godišnji kapacitet tvornice je maksimalno 25 tisuća tona. To znači da za 120 tisuća tona treba četiri do pet godina, a toliko ne možemo čekati – rekao je Zmajlović. Prije deset godina.

Gradska vlast u tome trenutku mogla je prekrížiti ruke, čekati da Ministarstvo riješi problem i čekati fakturu koju će morati platiti Varkom. To bi trebalo biti vrlo brzo, jer obećao je ministar da će problem s balama biti riješen u roku od šest mjeseci.

No i Zmajlovićevo rješenje vrlo brzo udarilo je u zid. Natječaj koje je raspisalo Ministarstvo zaštite okoliša poništala je **Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave**. Razlog: ne može se raspisati natječaj kad već postoji važeća koncesija.

Koncesija se nije ni smjela dodijeliti

Ministar Mihael Zmajlović i varaždinski gradonačelnik Goran Habuš nikako se nisu mogli dogovoriti oko toga što je prava istina vezano uz opravdanost dodjele koncesije i sufinanciranja takvog rješenja. Ministar je ponavljao da je Habuš imao jasne upute što i kako napraviti, a Habuš je ponavljao da je njegovo rješenje usklađeno s Fondom i Ministarstvom.

No prvi dokument u kojem Ministarstvo nešto tvrdi crno na bijelo, a dostupno je javnosti, datirano je tek na 20. svibnja 2014. godine.

– Mišljenja smo da se u navedenom slučaju nije niti mogla dodijeliti koncesija s obzirom na to da se ne radi o komunalnoj djelatnosti, već je u pitanju izvršenje inspekcijskog rješenja – piše u očitovanju Ministarstva zaštite okoliša i prirode.

Koncesija, drugi pokušaj – dio u MBO

U takvim okolnostima Habuševa administracija pokušava pronaći izlaz. I dalje – bez obzira na stav Ministarstva od 20. svibnja 2014. – ne odustaje od koncesije, ali sada je plan dio otpada zakopati na odlagalištu, kako je predviđala koncesija, a dio otpada obraditi u MBO-pogonu. Budući da obrada uopće nije bila predmet koncesijskog natječaja, nastat će novi problemi.

No otkud uopće MBO u okviru koncesije? Jednostavno, pogon za obradu otpada u međuvremenu je promijenio vlasnika. **T7 VIS** u tvornicu je uložio 180 milijuna kuna, a Habuš nije želio dati bale koje bi počele vraćati novac. Izlaz je bio u prodaji, a pogon je kupila tvrtka **C.I.O.S.**, krovno poduzeće grupacije iza koje stoji **Petar Pripuz**, hrvatski kralj otpada. U vlasništvu C.I.O.S. grupe je i **CE-ZA-R**, tvrtka koja jedna od nositeljica posla zbrinjavanja bala preko koncesije, jednako kao što je C.I.O.S. pripojio grupi i tvrtku **Eko-flor plus**, koja je također dio zajednice ponuditelja koja je dobila koncesiju za bale.

U tome trenutku, dakle, Pripuz je i nositelj koncesije za zbrinjavanje bala odlaganjem koja mu je dodijeljena 2013., ali i vlasnik MBO-tvornice, s kojom je kupio i prava iz Božićnog ugovora potpisanog 2008. godine. Koji god pravni posao da Grad realizira, novac završava u C.I.O.S.-u.

MBO / Foto: Goran Štimec

Dakle, da rekapituliramo, gradska vlast se nalazi u ovakvoj situaciji: Fond ne želi sufinancirati zakapanje bala već traži da se poštuje “red prvenstva gospodarenja otpadom”. DKOM onemogućava Ministarstvo u pokušaju zbrinjavanja bale prisilnim izvršenjem inspekcijskog rješenja, jer postoji važeća koncesija. Tu koncesiju Ministarstvo smatra nezakonitom. Ne čini li se to kao začarani krug? Varaždinska gradska vlast vjerovala je da zna kako izaći iz njega. Ili je nastojala ostaviti dojam da to zna.

Što Grad radi u mjesecima koji slijede? Pristaje na uvjete Fonda da postupanje s otpadom prilagodi “redu prvenstva gospodarenja otpadom”. Tvrtka **Bioinstitut** iz Čakovca napravila je analizu otpada, a **Ecoina** izradila plan zbrinjavanja. Koncesionar je iz Austrije doveo stručnjaka **Rolanda Pombergera** koji je dao mišljenje o mogućnostima prerade bala u MBO-u. Kad je sve to kompletirano, 24. rujna 2015. Grad podnosi zahtjev Fondu za financiranjem sanacije.

Fond opet odbija Grad

No Fond opet odbija Grad! U argumentima koje navode pozivaju se na to da je koncesija dodijeljena za komunalnu djelatnost, a prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom to više nije komunalna djelatnost. To što je navedeni zakon donijet nakon odluke o odabiru ostaje manje bitno. A to što je predmet koncesije sada još i izmijenjen također nije pomoglo jer zakon to, sasvim je logično, ne dozvoljava.

Habušev prosvjed u Zagrebu

Novi neuspjeli pokušaj Habušu nije dobro sjeo. Organizira u Zagrebu, ispred zgrade Ministarstva i Fonda, prosvjed pod nazivom “Dosta je zavlacenja!”, optužujući ministra zaštite okoliša Mihaela Zmajlovića i direktora Fonda za zaštitu okoliša **Svena Müllera** da se “poigravaju s građanima Varaždina”.

Habuš na Gradskom vijeću / Foto: Goran Štimatec

– U ove dvije godine ispunili smo sve što su Ministarstvo i Fond tražili od nas, da dođemo do sufinanciranja od 60 posto. No došli smo u situaciju gdje nas Fond želi vratiti u 2012. godinu. Danas šaljem poruku svima koji su nadređeni da nam je dosta, da je dosta bilo zavlacenja i da očekujemo od ove Vlade, u koju još uvijek vjerujem, da će taj problem riješiti u najkraćem mogućem roku – izjavio je 15. listopada 2015. gradonačelnik Habuš. U Zagreb je želio odvesti i jednu balu, ali ga je u tome spriječila inspekcija.

Bala smeća / Foto: Goran Štimec

Optužio je Habuš Zmajlovića da je postojeću koncesiju ocijenio nelegalnom i zatražio njezino poništenje te raspisivanje novog natječaja tek sada, nakon što je Grad napravio sve što se od njega tražilo. Ministarstvo je negiralo njegove tvrdnje, pritom se pozivajući na prijašnje dopise upućene Gradu.

– Što je gradonačelnik radio zadnje dvije godine – pitao se Zmajlović. No vrlo dobro je znao što je Habuš radio jer je u tome razdoblju zaista održan cijeli niz sastanaka u Ministarstvu i Fondu te su ta državna tijela bila upoznata sa svakim korakom gradske uprave.

Zašto su u Fondu i Ministarstvu puštali Habuša da problem bala rješava na način koji na kraju neće proći, to nikad neće biti posve jasno. Naravno, pojavila su se politička tumačenja novonastalih okolnosti, ali i neka druga.

‘Lobiji su dobro poznati’

– Pitanje je tko je tu lobirao, što i zašto... Tu nije riječ o SDP-u, o nego Zmajloviću. On jest član SDP-a, ali interesi su vrlo široki i lobiji su dobro poznati. Pitanje je samo da li funkcioniraju tako da se svi propisi poštuju ili se ide prečacem ili se ide protiv propisa. Ti lobiji puno su jači od Vlade – komentar je **Radimira Čačića**.

No i on i Habuš uvjereni su da bi bale bile riješene da je Čačić ostao u Vladi.

– Zmajlović bi tada vjerojatno slušao potpredsjednika Vlade. Postojao je zakonski okvir i to bi bilo realizirano! – kaže danas Čačić.

Radimir Čačić / Foto: Goran Štimec

Habuš je do posljednjeg dana bio uvjeren da su tumačenja Ministarstva zaštite okoliša neutemeljena. Pozivao se pritom na odluke drugih nadležnih tijela.

– Postoje dvije odluke DKOM-a koje demantiraju dobar dio onoga što navodi Ministarstvo zaštite okoliša. Imamo odluku **Upravnog suda** da je naša koncesija legitimna. Upravo zato postoji sud, kao jedno nezavisno tijelo, koje će dati pravorijek i reći tko je u pravu jer smatram da se radi o diskriminatornom ponašanju Ministarstva prema Gradu Varaždinu – bio je stav gradonačelnika Habuša.

Treći pokušaj – Pripuz smanjio cijenu na 725 kuna

Kad je postalo sasvim jasno da Fond neće izdvojiti ni lipe za sufinanciranje zbrinjavanja baliranog otpada preko koncesije – ni odlaganjem svega u Davoru ni djelomičnom obradom u MBO-u – Habuš se odlučio na još jedan pokušaj. Nije odlučio poslušati ministra pa raskinuti koncesiju i raspisati natječaj, nego je ovoga puta ideja bila koncesijski posao platiti kreditnim zaduženjem Grada od **70 milijuna kuna**. A novac od Fonda potom potraživati – sudskim putem!

Nova okolnost bila je ta što je u postupku mirenja Zajednica ponuditelja pokazala spremnost da smanji cijenu svoje usluge. Za prijevoz bala i njihovo zakapanje poduzeća **Petra Pripuza** više ne bi tražila 1003 kune po toni nego **725 kuna**.

Habuš je s tim prijedlogom izašao pred Gradsko vijeće. Imao je i pravno mišljenje **Odvjetničkog društva Kallay & partneri**, koje je procijenilo rizike za nekoliko opcija koje su Gradu na raspolaganju. Koncesionar je u cijelom tom postupku “mirenja” podnio i tužbu.

Teška je bila oko **96 milijuna kuna**. (I još uvijek nije povučena.)

Habuš nije uspio osigurati većinu u Gradskom vijeću. Prevagnula su previranja u koalicijskom partneru SDP-u, nakon isključivanja iz stranke zamjenika gradonačelnika **Vjerana Radelića** te gradskog vijećnika **Dražena Vinceka**. A oporba, razumljivo, nije štedjela gradonačelnika. Najviše su se isticali Hrastovac **Ladislav Ilčić** te dva Čehokova “terijera” (tako ih je sam nazvao) – nezavisni **Zlatan Avar** i **Željko Bunić** (koji je kao HSLSOvac u Vijeće ušao s Habuševe liste).

Avar i Bunić / Foto: Goran Štimec

Kako je Habuš gubio podršku, tako su se sve više iz njegovih usta mogle čuti teške riječi, poput izjava da je riječ o “najlošijem Gradskom vijeću”, da vijećnici rade “po direktivi varaždinskog podzemlja” ili one izjave “nemojte mi rehabilitirati kriminalce”.

– Godine 2012. prvi je put opstruirano rješenje odlaganja bala u Općini Davor, tada je to minirao HDZ, to je javna tajna. Godine 2013. i 2015. zaustavio me ministar Zmajlović. Ali da će me 2016. zaustaviti Čehok, to nisam vjerovao! Nemojte mi rehabilitirati kriminalce! – bio je oštar Habuš na sjednici u rujnu 2016. Zbog te izjave tužio ga je – **Davor Patafta**.

Davor Patafta / Foto: Zvonko Lončar

Kada su vijećnici odbili Habušev prijedlog zaduživanja, najavio je raspisivanje referenduma, uvjeren da će građani obvezati vijećnike da donesu odluku koju sada nisu prihvatili. No taj referendum nikad se nije dogodio.

Dva tjedna kasnije ponovo pred vijećnike ide rebalans proračuna, no ovoga puta u njemu uopće nije bilo stavke u kojoj bi se spominjale bale. To prolazi, no vrlo brzo Habuš će opet pasti, na proračunu za iduću godinu. Posljednja sjednica održana je 31. ožujka 2017. godine. Habuš odlazi, Grad do izbora vodi **Dragica Đula**, povjerenica koju imenuje Vlada.

Ivan Čehok / Foto: Goran Štimec

Na izborima u svibnju Habuš se, potpuno poražen, nije ni kandidirao. No vraća se **Ivan Čehok**. U tome trenutku još uvijek mu se sudi za bale i zamjenu zemljišta (te za niz drugih optužbi), čak ni prvostupanjska presuda još nije postojala. No, bez obzira na to, Čehok je u drugom krugu dobio više glasova od SDP-ovog kandidata **Alena Kišića**. Slijede teške četiri godine, opterećene njegovim sudskim postupcima i suprotstavljenim interesima, prosvjedima aktivista... I novim pokušajima rješavanja bala.

(nastavit će se...)

/FOTO: LOGO AEM

Serijal tekstova 'Varaždinski otpad – 20 godina ekološke, političke i pravosudne krize' napisan je uz potporu Agencije za elektroničke medije na temelju Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama. Dozvoljeno prenošenje sadržaja uz objavu izvora i autora.

Tagovi: [GORAN HABUS](#) [VARAZDIN](#) [VARAZDINSKE BALE](#)